

Samrådshandling - Sammanfattning av miljökonsekvenser

E65 Svedala-Böringe

Svedala kommun, Skåne län

Samråd 2016-06-28

Allmänt

E65 är en av de nationella stamvägarna i Skåne och har en viktig funktion både som internationell, nationell och regional länk. Vägen är en viktig pendlingsväg mellan Ystad och Malmö, samt en anslutningsväg till Sturups flygplats via väg 813.

Såväl E65an som väg 813 är mycket olycksdrabbade. Nuvarande utformning med 2+1-väg och cirkulationsplats vid väg 813 genomfördes år 2007 som steg 3 enligt 4-stegsprincipen för att förbättra säkerheten för svängande strömmar till och från väg 813. Här råder kapacitetsbrist med lång köbildning under högtrafik som följd. Med anledning av ovan ska E65 på sträckan Svedala-Böringe få en ny

dragning. Syftet med ombyggnationen är att höja trafiksäkerheten och framkomligheten.

Länsstyrelsen har beslutat att projektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan och därför ska en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) upprättas. Syftet med en MKB är att den enligt miljöbalken ska identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter som en planerad verksamhet eller åtgärd kan medföra, dels på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljö, dels på hushållningen med mark, vatten, material, råvaror och energi. Vidare är syftet att möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människor, hälsa och miljön. Arbetet med MKBn är pågående och här presenteras en översiktlig sammanställning av aktuellt kunskapsläge.

Figur 1. Väglinjer som utretts: A (röd linje) sträckning illustrerad i vägutredningen, B (turkos linje) bearbetat förslag med hänsyn tagen till inventeringar med mera och C (gul linje) förslag som inkommit under samråd.

Lokalisering

Den aktuella sträckan var under 90-talet föremål för ett antal olika utredningar. Vägutredningen togs fram 1999 och omfattar fem alternativa förslag för E65 och väg 813. I samtliga alternativ föreslås E65 byggas ut till motorvägsstandard fram till trafikplatsen med väg 813 och till 2+2 väg österut.

Under 2005 påbörjades arbetet med ett alternativ som omfattade ombyggnation av vägdeln till en mötesfri väg inom befintligt vägområde, en så kallad 2 plus 1 väg, då behovet av en trafiksäker utformning av sträckan mellan Svedala och Börringe var stort.

Trafikverket beslutade 2011-07-05 att gå vidare med alternativ 2A. Alternativ 2A bedöms ge minst miljöpåverkan sett till helheten, dvs. utbyggnad av både väg E65 och Sturupspendeln och har även rent byggnadstekniska fördelar gentemot övriga alternativ. Alternativet ger också möjlighet till utveckling av området kring Börringekloster. För alternativ 2A är det viktigt att förebyggande skyddsåtgärder vidtas för att begränsa skadan på naturmiljön och friluftslivets intressen.

Utformning av vägplan

Vid arbetet med att ta fram vägplanen har två varianter av vägutredningens alternativ 2A studerats. En där sträckningen går norr om Perstorps gård, se figur 1, kallad alternativ A och en där sträckningen går söder om Perstorps gård samt längre söderut i ravinen, kallad alternativ B. Alternativ B är dessutom anpassad efter arkeologiska fynd norr om Byn, se längre ner under stycke "kulturmiljö". Båda alternativen betraktas således som en del av vägutredningen även om alternativ B till viss del avviker från korridoren. Under samråd framkom ytterligare ett alternativ som under processen benämns som alternativ C. Alternativ C har dock avfärdats bland annat baserat på att en stor del av linjen ligger inom ett kärnområde för höga kulturhistoriska värden. Att ta till vara på denna miljö är en av de stora positiva konsekvenserna och möjligheterna vid en

omlokalisering av vägen som då förloras. Dessutom innebär alternativet intrång i områden med höga naturvärden enligt naturvärdesinventeringen, det kapar vandringsvägar för vanlig groda (lokal H och I, se figur 3) som då inte når livsmiljöer nordväst om den nya vägen. Det finns även flera rent tekniska aspekter som gör alternativet olämpligt såsom att geometrin inte uppfyller trafikverkets krav, dålig geoteknik på delar av sträckan samt att bullernivåerna blir högre för fastigheterna utmed befintlig E65.

Trafikverket har beslutat genom ett tillägg till ställningstagandet 2016-05-26 att gå vidare med alternativ B.

Vid detaljutformning av geometrin har hänsyn tagits till såväl kulturmiljö, naturvärdeselement och groddjur som att optimera en passage för viltet i området. Nedan följer en kort sammanfattande beskrivning av olika intressen och de avvägningar som gjorts.

Riksintressen

Områden av riksintresse är unika miljöer som är speciellt värdefulla ur ett nationellt perspektiv. Vid en avvägning med andra samhällsintressen ska de riksintressanta områdena ges företräde generellt sett. Detta regleras i lagtexterna i kap 3 och 4 i miljöbalken, där det anges att områdena ska skyddas mot ingrepp eller åtgärder som kan innebära påtaglig skada på riksintresset. Detta innebär inte att åtgärder inte kan vidtas inom riksintresseområdena, speciellt inte om andra lämpliga alternativ saknas.

E65 är i sig ett riksintresse. Dock har riksintresset i utgångsläget ingen exakt geografisk lokalisering. Det sammantaget bästa läget för en väg är det som hävdas som riksintresse. E65 ingår i Trans European Transport Network, TEN-T som är utpekad av EU. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse. Utpekande av ett riksintresse för kommunikationer innebär enligt miljöbalken 3 kap 8 § att riksintresset ska

skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen.

Om område ska anses vara av riksintresse för friluftslivet ska det innehålla stora friluftsvärden med särskilda natur- och kulturkvaliteter, ha variationer i landskapet och vara förhållandevis lättillgänglighet för allmänheten. Hela utredningsområdet för väg E65 ingår i ett större område som är av riksintresse enligt miljöbalken 4 kap 2 §, rörligt friluftsliv. Området kallas "Sjö- och åslandskapet vid Romeleåsen i Skåne" och överensstämmer till stora delar med riksintresset för naturvård och kulturmiljövård.

Områden som pekas ut som riksintresse för naturvård ska representera huvuddragen i svensk natur, belysa landskapets utveckling och visa mångfalden i naturen ur ett nationellt perspektiv. Inom utredningsområdet finns ett riksintresse för naturvård som kallas "Backlandskapet söder om Romeleåsen". Det är ett av de mest välutvecklade landskapen med dödstopografi i landet. Backlandskapet är beläget över den s.k. Alnarpsänkan.

Området är utpekad som riksintressemiljö för kulturmiljövården Börringe-Anderslöv (M122) samt det regionala kulturmiljöintresset Börringe-Lindholmen (Kulturmiljöprogram för Skåne, Länsstyrelsen i Skåne län). Enligt det regionala kulturmiljöprogrammet så är motivet för bevarandet att området har ett kulturlandskap med månghundraårig bebyggelsekontinuitet som dessutom hyser flera perioders borgaranläggningar där man kan följa utvecklingen till gods och mindre herrgårdar.

Buller

Ombyggnaden av E65 har beslutats utgöra väsentlig ombyggnad. Det innebär att följande riktvärden ska tillämpas för bostäder.

- 55 dBA dygnsekvivalent nivå utomhus, vid fasad och på uteplats
- 70 dBA maximalnivå på uteplats i anslutning till bostad
- 30 dBA dygnsekvivalent nivå inomhus
- 45 dBA maximal nivå inomhus, nattetid

Riktvärdet maximal nivå 45 dBA inomhus gäller nattetid kl. 22-06 och får överskridas högst fem gånger per natt. Riktvärdet maximal nivå 70 dBA får överskridas högst fem gånger per max trafiktimme kl. 06-22.

Riktvärdena utomhus avser frifältsvärden, d.v.s. utan reflexer från egen byggnads fasad.

11 bostäder utsätts för trafikbuller överskridande Leq 55 vid fasad samt Leq 55 / Lmax 70 vid uteplats. Se bullerspridningskartorna för vilka bostäder som berörs. I första hand planeras för vägnära åtgärder och om det inte är teknisk möjligt och/eller samhällsekonomisk rimligt kan fastighetsnära åtgärder föreslås istället. Fortsatt arbete kommer att klarlägga vilka åtgärder som kan bli aktuella.

Kulturmiljö

En kulturarvsanalys samt en arkeologisk utredning (steg 1 översiktligt i utredningsområdet och steg 2 specifikt norr om Byn) har utförts.

I figur 2 går det att se delar av de inslag som gör området så värdefullt. Det rör sig om bevarade äldre vägnät, bytomter, ruiner och framförallt det sammanhang i byggnader och bruknings sätt som under lång tid tillbaka funnits runt Börringekloster.

Den arkeologiska utredningen steg 1 resulterade i ett antal nya objekt som kommer att förordas med arkeologisk utredning steg 2 under hösten 2016. Vad gäller området norr om Byn så har vägsträckningen anpassats så att denna går norr om registrerad fornlämning.

Figur 2. Kulturhistoriska värden.

Naturmiljö

Inför framtagande av aktuell MKB har en naturvärdesinventering utförts. Dels övergripande men även mer ingående avseende hasselmus och groddjur inom utredningsområdet. Vid val av sträckning har hänsyn tagits såväl till naturvärdesinventeringen som till fynden gjorda i samband med grodinventeringen. 34 naturvärdesobjekt identifierades totalt där fyra av dessa bedömdes ha högt naturvärde, 13 objekt bedömdes ha påtagligt naturvärde. Några av de områden som bedömdes ha högt naturvärde är ett ek-, alskogsbestånd med stor andel död ved och gamla träd samt ett annat ekskogsbestånd där en hotad art noterades. De områden som bedömts ha påtagligt naturvärde är bland annat ett par områden med uppvuxen lövskog med inslag av ädellövträd. Förutom naturvärdena tillkommer 13 biotopskyddade områden samt två naturvärdeselement som utgörs av två isolerade jätteekar. Isoleringen gör att de själva inte kan bilda egna objekt, deras naturvärde är ändå betydande då de hyser en rik lavflora med flera naturvärdesarter.

Inga boplatser eller andra spår av hasselmus hittades under inventeringen.

Då utredningsområdet innefattar ett antal småvatten utfördes en grodinventering under våren 2016. Större vattensalamander är upptagen i Art- och habitatdirektivets bilaga II, vilket innebär starkt skydd för artens livsmiljöer. Vanlig groda och ätlig groda är upptagna i Art- och habitatdirektivets bilaga V, vilket innebär att livsmiljöerna inte är skyddade, dispens kan dock ändå behövas om grodorna i ett vatten påverkas vid en exploatering. Mindre vattensalamander och vanlig padda är "enbart" fridlysta.

Inom utredningsområdet finns det två vatten som hyser större vattensalamander. I ett av dessa (lokal A i figur 3) finns det även ätlig groda, vattnet kan eventuellt beröras vid en utbyggnad. Vid utbyggnad enligt förslaget alternativ kommer vandringsvägar mellan vatten A och C att skämmas av. Det andra vattnet med större vattensalamander (lokal C) påverkas också vid utbyggnaden. Arbetet pågår fortfarande med att ta fram åtgärder som minimerar inverkan av vägen på arternas livsmiljöer.

Figur 3. Observationer av groddjur under inventering 2016. I området observerades större vattensalamander (röd stjärna), vanlig groda (orange trekant), ätlig groda (grön prick) samt mindre vattensalamander (grå trekant). Heldragna linjer anger ungefärlig sträckning enligt alternativ B.

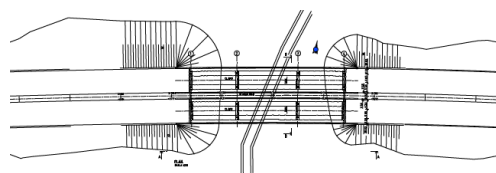
Vad gäller de biotopskyddade områden som berörs så arbetar Trafikverket även med framtagandet av kompensationsåtgärder.

Vilt

Vägarna E65 och 813 är mycket olycksdrabbade på de studerade vägnivåerna förbi Börtingekloster. Viltolyckorna är i dagsläget knutna till punkter där viltstängslet upphör. Detta återspeglar det faktum att området är ett kärnområde för vilt, framförallt kronvilt. Djurens rörelsemönster har modellerats baserat på vilka rörelser kronhjorten hade gjort om inte vägar och viltstängsel utgjorde några hinder. Resultatet visar att djuren rör sig längs med ravinen från norr och söderut ner mot Klosterviken.

Det pågår fortfarande arbete med att optimera en viltpassage för kronhjorten över eller under vägsträckningen. I dagsläget är utformningen planerad som en längre bro i ravinen där djuren idag rör sig frekvent, se figur 4.

För att optimera övergången för just kronvilt finns emellertid ett arbetsförslag att istället lägga en passage precis väster om ravinen där vägen går i skärning. Detta skulle möjliggöra för kronviltet att gå över vägen istället för under vilket tilltalar just kronhjorten. Det är dock inte samhällsekonomiskt rimligt med både faunabro och landskapsbro.

Figur 4. Förslag på bro/viltpassage i ravinen, över vattendraget.

Samlad bedömning

Vägsträckningen har valts med syfte att bidra till så liten negativ inverkan på omgivningen som möjligt. Positiva konsekvenser är främst ökad säkerhet för gång- cykeltrafikanter, minskad olycksrisk, minskade köer med

minskad restid som följd samt positiva konsekvenser för kulturmiljön. Miljön runt Börringekloster hyser stora värden ur ett regionalt såväl som nationellt perspektiv. En flytt av E65 innebär möjlighet att tillvarata dessa på ett mer optimalt sätt än idag. En minskning i bullernivåer kommer också stärka upplevelsen av kulturmiljön.

I viss mån kommer en ny sträckning dock att innebära negativa konsekvenser för naturmiljön. Sträckningen har anpassats för att undvika de biotoper med högst naturvärde, se figur på sista sidan. Kompensationsåtgärder kommer att föreslås för de biotopskyddade element som berörs och åtgärder för att

skydda/gynna salamander/ätlig groda kommer att vidtas. Passage för vilt är ett pågående arbete och utredningen har ännu inte landat i optimal utformning.

Bedömningen är att den nya vägdragningen kommer att ge stor positiv konsekvens för kulturmiljön i området. Även påverkan på riksintresset för kulturmiljön kommer att bli påtagligt positiv. En flytt av E65 kommer att ge möjlighet till flertalet restaureringsåtgärder och återskapandet av till exempel vägnät, köksträdgård med mera.

